

Caras Salièras, cars Salièrs,

Despuish nau mes, dens la lista Salias Unida, qu'amassam hemnas e òmis qui an competéncias complementàrias, animats per ua medisha volontat : respóner concrètament a las prioritats deus abitants.

Aqueth tribalh collectiu que s'ei bastit dens l'escambi e l'escota. Peu pòrta-a-pòrta, los aplecs publics e los encontres dab los actors economics, associatius e establiments medicosociaus, que ns'avetz hidat las vòstas dificultats, las vòstas espèras e las vòstas ideas. Qu'avetz exprimit lo besonh d'ua vila dinamica, atractiva, inclusiva — ua vila adaptada a totas las generacions.

Aquera proximitat, exigenta e enriquidora, que'ns permet uei de'vs presentar un programa ambiciós e realista per la nosta ciutat.

Que volem rómper dab un metòde de decision verticau e un sos-investment cronic qui dravan lo desenvolopament de Salias. Que prepausam engatjaments clars e investiments a la hautor deus enjòcs.

Que refusam l'immobilisme patrimoniau. Qu'engatjaram, a pròva deus diagnostics dejà realizats, ua reflexion concertada sus l'abitat entà perméter a las familhas joenas d'accedir a lotjaments uei inabordables e d'auherir aus nostes ainats espacis de vita adaptats, en desenvolopant solucions intergeneracionaus. Qu'agiram concrètament de cap a la degradacion de bastiments emblematics taus com l'anciana percepcion o lo castèth de Mosqueros.

Lo noste programa que s'articula a l'entorn de tres prioritats màgers :

1. Amassar entà decidir mèlher : bastir ua democracia contributiva dab los abitants, actors economics, culturaus e associatius.
2. Escotar entà preparar l'avièner : educacion, lotjament, vias, assaniment, transicion ecologica, joenessa.
3. Agir entà protegir las Salièras e los Salièrs : en matèria de santat e de securitat deus bens e de las personas.

Non i serà pas que un torn : lo 15 de març.

Votatz SALIES UNIE

SECURITAT - VIAS - ÒBRAS

Prevencion de las inundacions

Atormerar e acompanhar los abitants dens lo montatge deus dossièrs administratius d'accès a las ajudas financèras deu tipe “hons Barnier” (paishèras, clapets antitornar). Seguir e s'assegurar dab los actors concernits deu projècte de bacin descretaire.

Securitat

Ahortir e tornar desplegar los mejans umans e materiaus de la polícia municipau entà garantir la tranquillitat e la securitat de tots en ligason dab la gendarmaria.

Har un diagnostic tecnic e financèr de l'installacion actuau de las cameras de video-proteccion e estudiar navèths emplaçaments entà lutar contra las incivilitats.

Assaniment 14 milions d'euros, mes subvencionats dinc qu'a 70% Acompanyar e seguir lo dossièr de l'estacion navèra d'epuracion responent a las nòrmas environamentaus.

Méter en conformitat lo hialat d'assaniment.

Que ns'engatjam a tribalhar suu pic suu depòsis deus dossièrs entà obtiéner las ajudas e subvencions hasederas.

QUADRE DE VITA - TORISME - TERMALISME

Abitat

Bastits privats : degradats e vueits

Perseguir las accions en cors seus bastiments concernits ;

Contactar los proprietaris e los incitar a renovar (mesa en securitat), a logar, a véner.

Recensar los bastiments municipaus e lo patrimòni. Establir un diagnostic suu lor estat e ne definir la destinacion villa Sent-Guily, castèth de Mosqueros... per citar exemples.

Finalizar e concretizar lo projècte de lotiment De Coulomme.

Melhorar l'espaci public e lo noste quadre de vita

Har un estudi de las rehabilitacions e renovacions deus espacis publics sus l'ensemble de la comuna (quartiers e centre vila) dab un estudi seus mòbles urbans.

Presentar un plan pluriannau d'òbras aus abitants :

Renovar los trepaders entà evitar las situacions perilhosas ; Ahortir l'entertien e la securitat de las vias e varats ;

Optimizar los parcatges existents e ne crear de navèths vegetalizats ; Privilegiar la vegetalizacion e l'accessibilitat.

Har de cada espaci public un lòc de vita (Mosqueros, Rooy, Jardin Public...). Agir sus la netetat de la vila : pobèlas, arroganhaires e coloms.

Torisme / Termalisme

Desvolopar un torisme responsable (ligasons doças) e obrar a l'obtencion de labèls.

Pensar tornar :

La senhaletica de la vila e la deus trajèctes toristics ;

La visibilitat deus lòcs emblematics (Musèu de la Sau, Cripta, Quiòsc, Lavader, las Salias...).

Tribalhar en colaboracion dab los actors deu torisme e deu termalisme.

Que ns'engatjam a aumentar lo budget vias e varrats.

SANTAT E ACCION SOCIAU

Santat e prevencion

Crear talhèrs d'educacion e de prevencion entà tot public.

Ajudar las personas isoladas e fragilas dab intervienents especializats en :
nutricion, espòrt, addiccion, santat mentau, prevencion rotèra.

Auhèrta de suenhs

Preservar l'auhèrta de suenhs actuau, la diversificar e incitar a l'installacion entà estar un territòri atractiu entà de navèths practicians.

Handicap

Velhar a çò qui la nosta vila sia accessibla e practicabla.

Sociau

Bastir un ligam sociau en velhant a l'inclusion de totas las generacions.

Abitat partatjat, aubergament d'urgéncia...

Estudiar los besonhs e pensar tornar lo foncionament de la naveta municipau en includint los quartiers e en augmentant la frequéncia.

Que seram guidats per las valors d'atencion, d'engatjament e de solidaritat, entaus abitants de Salias.

TRANSICION ECOLOGICA

Transformar la restauracion collectiva

Aver accés a ua alimentacion de qualitat, biologica privilegiant los circuits corts en respectant a minima la lei EGAlim qui engatja a servir au mensh 20% de biò.

Implantar ua bòrda municipau entà aprovisionar las cantinas en legumes 100% biò en associacion dab los agricultors productors locaux

Produzir biò, locau e ultra-fresc entà neurir los nostes mainatges a la cantina, a la ninoèra, entaus repaishs deus seniors en EHPAD o en portatge a domicili e entà garnir los taulèrs de las especierias sociaus.

Elaborar un atlas de la biodiversitat comunau

Conéisher e valorizar lo patrimòni naturau de Salias a partir d'un inventari precís deus abitats, de la fauna e de la flòra e establir un plan d'accions entà preservar la biodiversitat (sustot amainatjament e gestion fonsièra).

Que ns'engatjam a preservar lo noste ecosistèma ric e equilibrat, sustot per la luta contra lo cambiament climatic.

EDUCACION

Revalorizar la dotacion comunau

Somme atribuïda per la comuna a las escòlas (primàrias publicas e privadas) entà cobrir las despensas de foncionament. Jamei aumentada despuish 2020.

Infraestructura escolara

Adaptar los exteriors e interiors de l'escòla La Fontaine entà afrontar los episòdis de hòrtas calors (vegetalizacion, isanhèr, estudi d'ua climatizacion/ventilacion).

Abòrds deus establiments escolars

Securizar e embelir los abòrds deus establiments escolars (escòlas e collègis) e favorizar las mobilitats activas (securizacion deus trajèctes pedanhèrs e biciletas).

Acompanhar l'escòla shens s'i substituir

Escotar los besonhs e acompanhar los projèctes de l'escòla (traçatge « saber rotlar », transpòrt biciletas, equipament municipau a disposicion...).

Instaurar un quadre de dialògue regular enter elegits, parents d'escolans, equipa ensenhanta e personau periscolar.

Que ns'engatjam a securizar los abòrds deus establiments escolars.

ESPÒRT E JOENESSA

Plan Joenessa

Començar un plan joenessa en i associant los joens, los establiments escolars, las associacions e los pompièrs (joens pompièrs) entà identificar los lors besonhs especifics.

Prepausar accions educativas, culturaus e esportivas adaptadas e favorizar la lor integracion dens la vita de la comuna.

Politica esportiva

Deus equipaments modèrnes e accessibles a tots :

Renovar e crear equipaments de proximitat (ciutat-estadi, activitat a l'airejada, ...) ;

Garantir l'accessibilitat entà tots (joens, seniors, personas en situacion de handicap...) ;

Sostièner activament los clubs e las associacions locaux.

Ua vila qui encoratja lo movement au quotidian :

Desvolopar las pistas ciclables e securizar los desplaçaments doç ;
Crear trajèctes esportius balisats dens la comuna e los espacis verds ; Amainatjar entà l'enfança petita deus espacis de jòcs securizats e entà tots, espacis publics favorizant la marcha, la corsa e las mobilitats activas.

Terren sintetic 800 000€, mes subvencionats dinc a 75%

Transformar lo terren d'aunor de l'estadi de fotbòl en un terren sintetic modèrne, entà perméter ua practica esportiva de qualitat tota l'annada, au servici deus clubs, deus establiments escolars e de las associacions.

Reduccion deus còsts d'entertien ;

Estauvi d'aiga ;

Shens micro-plastics e a basa de granulat organics (lèuge, òs d'oliva...) ; Equipament duradís.

Que ns'engatjam a méter en plaça un vertadèr plan joenessa.

ECONOMIA

Mei de comèrcis, mei de vita !

Recensar e valorizar tots los locaux comerciaus vacants entà de navèths comerçants, artisans o enterprenedors.

Impulsar la lor installacion per ua negociacion de clausa d'engatjament tripartit experimentau (comuna - arrendadors - comerçants).

Valorizar la nosta comuna

Har rajar Salias, las soas multiplas produccions e activitats gràcias aus mèdias e aus ambaishadors navèths deus territòris (influenciaires, hialats sociaus, ...).

Circuits corts

Promòver los nostes circuits corts en metent a l'aunor e en sostienent los agricultors e productors locals (casièrs de distribucion, desvolopar lo mercat deu dissabte, recensament suu site internet de la comuna, aplicacion mobila...).

Zòna economica

Ahortir lo teishut economic locau en defenent ua zòna artisanau, pendent l'elaboracion deu Plan Locau d'Urbanisme Intercomunau (PLUi). Adaptada aus besonhs deus artisans, de las enterpresas petitas e deus enterprenedors locals.

La hala e los mercats

Pensar tornar la hala deu centre-vila entà melhorar lo confòrt deus productors, despleadors e usatgèrs.

Tornar nodar lo ligam enter los elegits e l'ensemble deus comerçants

Ahortir los ligams e desvolopar las associacions dab l'ensemble deus comerçants, en favorizant lo dialògue, la cooperacion e las accions comunas.

Que ns'engatjam a acompanhar los comerçants, artisans e enterprenedors entau desvolopament economic de la vila.

CULTURA

Méter en plaça ua programacion culturau a l'annada

Motor economic, que deu estar a tarifas accessibles a tots, en armonia dab l'auhèrta existenta prepausada per las associacions e actors economics.

Sostiéner e acompanhar lo sector associatiu

Mutualizar deus lòcs e de las salas, adquisicion, mesa a disposicion de materiaus e ajuda au depòsit de las demandas de subvencions.

Arcuélher las associacions navèras.

Har viver los lòcs culturaus devath-utilizats

Rooy, Mosqueros, lòcs de plen aire, Jardin public, sites remarcables... lòcs a tornar dinamizar en investint dens equipaments entà los tornar a navèths atractius.

Portar ua politica lingüistica e culturau concertada

Har vededera l'originalitat de Salias per la soa senhaletica bilingua bearnesa e las soas programacions artisticas en occitan.

DEMOCRACIA CONTRIBUTIVA

Arrevitar la democracia per ua demarcha navèra de presa de decision collectiva dab los abitants

Implicar los abitants en amont dens las decisions màgers qui faïçonan lo noste quotidian (consultas, cò-construccions).

Crear instàncias de la democracia contributiva qui engatjan totas las generacions (amassadas de quartièrs, conselh deus joens...).

Concretizar los projèctes deus abitants entà la vila per un budget participatiu dab lo supòrt deus servicis municipaus.

Que ns'engatjam a implicar cada abitant entà bastir ua comuna solidària, innovanta e respectuosa.

COMUNICACION

Comunicacion fisica

Organizar aplecs de quartièrs annaus entà crear un espaci d'escambi dirècte enter los abitants e la municipalitat.

Designar un elegit referent aus quartièrs, identificat e accessible, cargat de har lo ligam enter los ribarencs e la comuna.

Préner en compte las sollicitacions deus abitants e deus actors de la comuna, e s'engatjar a portar ua responsa clara e seguida a cada demanda.

Comunicacion papèr

Difusar 2 còps per an un bulletin municipau au servici deus Salièrs.

Informar los abitants de las òbras, amainatjaments, modificacions de servicis, dab :

Corrièrs « Infò ribarencs » ;

Volants tematics pontuaus ; Afichatge de quartièr ;

Nòtas distribuïdas en boitas a las letras.

Comunicacion numerica

Que vam crear ua aplicacion mobila municipau interactiva entà ahortir lo ligam enter los abitants, los servicis comunaus e los elegits.

Accessible a tots, que permeterà :

d'èste informat en temps reau de las alèrtas (riscs imminents..) e actualitats ; de facilitar las demarchas administrativas ;
de senhalar lèu un problèma ;
de participar mei a la vita locau.

Las associacions, artisans, comercçants, productors e enterpresas locaux qu'i seràn referenciats entà valorizar las lors activitats e dinamizar la nosta economia de proximitat. Ua atruna simpla, modèrna e inclusiu entà ua comuna connectada, reactiva e pròcha deus sons abitants.

Frédéric DOMERCQ e l'equipa que s'engatjan a reservar cada setmana rendetz-ve entaus Salièrs.